CZĘŚĆ VII. № 24. ROK 4. (1833.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Cena *Roczna*: w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 rub. as. *Półroczna*, 25 r. ass. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna*, 45 r. as. *Półroczna*, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 r. *Półroczna*, 28 r. ass.

Wtorek, 28 Marca / 9 Kwietnia.

Wiadomości krajowe.

Petersburg 27 Marca / 8 Kwietnia

Artykuł ogłoszony 3 b. m. dał już poznać postanowienie, uchwalone wspólnie przez legacyą Rossyjską i Portę Ottomańską, względem wyznaczenia w Sizopolu stanowiska dla eskadry zostającej pod wodzą Kontr-admirała *Łazarew*. Wypadek ten był skutkiem pomyślnéj odmiany, jaka zaszła w położeniu interesów w Stambule, przed przybyciem jeszcze téj eskadry. Jakoż, w rzeczy saméj, armija Egyptska zatrzymała się była w dalszych swych postępach i wszystko zdawało się rokować bliską ugodę.

To faktum, które artykuł 3 Marca tak był podał do powszechnéj wiadomości, zostało ostatniemi czasy sfałszowaném przez mnogie dzienniki francuskie, w sposobie najdziwaczniejszym. Dzienniki te przypisały postanowienie tyczące się eskadry Cesarskiej, krokom, które jakoby poseł francuski, admirał Roussin, przedsięwziął u Porty Ottomańskiej, od pierwszej chwili przybycia swego do Konstantynopolu.

Podobne twierdzenie, zupełnie niezgodne ze stosunkami istniejącemi teraz między Rossyą i Francyą, potrzebuje sprostowania.

Oto więc są fakta, tak, jak się właśnie odbyły.

21 Stycznia (2 Lutego) Porta, zatrwożona posuwaniem się Ibrahima-Paszy ku Brussie, wręczyła Ministrowi Rossyjskiemu notę urzędową, prosząc Cesarza *nie tylko o pomoc w siłach morskich, lecz i o wysłanie jednoczasowe wojsk lądowych.*

25 Stycznia (6 Lutego) Jenerał-porucznik *Murawjew* powrócił do Konstantynopola. W tymże dniu Porta odebrała wiadomość że Ibrahim-pasza zatrzymał się w Kutahia.

Wrażenie sprawione przez tę nowinę na Dywanie dało się już widzieć w najpierwszéj konferencyi, w któréj jen. Murawjew wyłożył wypadki swego poselstwa. W téj naradzie, która miała miejsce 27 Stycznia (8 Lutego) Reis-Effendi podał zagadnienie: «azali w obecnym stanie rzeczy, «więcéj już dla Porty zaspokajającym, nie byłoby przyzwo«itą odwołać posiłki, których przed kilką dniami żądała, «kiedy mniemała się zagrożoną największém niebeśpie«czeństwem?»

P. Butieniew odpowiedział, że sam tylko Sułtan może sądzić: czyli należy zwlekać środki beśpieczeństwa, o które przedtém tak usilnie proszono; dodał, iż skąd inąd trudno byłoby zapobiedz przybyciu eskadry, jeżeli już ta, jak wnosić potrzeba, wypłynęła s Sewastopolu, lecz, że, jeśliby się udało spotkać ją na morzu, możnaby zwrócić ją do zatoki Burgas, gdzie mogłaby stać w pogotowiu do przyjścia na pomoc stolicy, jeżeliby okoliczności wymagały jéj przybycia. P. Butieniew wezwał przytém Reis-Effendego, ażeby dał *na piśmie* wynurzone przez się żądanie względem odwołania Rossyjskiéj eskadry; tudzież, ażeby w rozrządzenie legacyi Cesarskiej oddał jeden statek parowy lub inny lekki okręt, w celu posłania go na przeciw naszéj flotty.

W skutku téj rozmowy i na urzędowe zapotrzebowanie przez P. Butieniew, Reis-Effendi 5 (17) Lutego, przesłał mu memoryał w którym zostało umieszczone żądanie ministra Ottomańskiego, oświadczone na konferencyi z dnia 27 Stycznia (8 Lutego.)

Akt ten tak jest ważnym, iż nie może nie być ogłoszonym co do słowa, równie jak i odpowiedź P. Butieniew Reis-Effendemu, dana tegoż dnia 5 (17) Lutego.

Ogólny rzut oka na te szczegóły wystarczy do przywrócenia wypadkom rzeczywistego ich światła. Z niego okazuje się:

Że obecność flotty Rossyjskiej w Bosforze przestała już być uważaną za konieczną od chwili, w której niebeśpieczeństwo grożące stolicy zdawało się oddalać, mianowicie, odkąd się dowiedziano, iż armija egyptska wstrzymała się w swojém posuwaniu się, który to wypadek, Porta uroczyście przyznaje *wpływowi zbawiennych chęci* N. Pana.

Iż minister rossyjski, powodowany uczuciem swoich obowiązków, przewidział wolą J. C. M. nie wahając się w uczynieniu zadość żądaniom Sułtana, i, że w tém przekonaniu, pierwszy zaproponował Ministrowi Ottomańskiemu odesłać flottę rossyjską do portu Burgas, skądby łatwo pośpieszyć mogła na odsiecz stolicy, jeśliby jeszcze jakie niebeśpieczeństwo jej zagroziło.

Iż to porozumienie się, pomiędzy Ministrem rossyjskim a Reis-Effendim, miało miejsce 27 Stycznia (8 Lutego), zaś

admirał Roussin przybył do Konstantynopola 5 (17 Lutego, a widział się po raz pierwszy z ministrem Otomańskim dopiéro 7 (19) Lutego.

Iż właśnie sam P. Butieniew w d. 27 Stycznia (8 Lutego) wezwał Portę do oddania jednego statku parowego pod rosporządzenie poselstwa rossyjskiego, dla wyprawienia go na przeciw flotty Cesarskiej, nie zaś, jak niektóre dzienniki fałszywie głosiły, Poseł Francuski, który jakoby domagał się i otrzymał to jego wyprawienie.

Nakoniec, iż myśl cofnienia flotty rossyjskiéj do Burgas przed jej zawinieniem do Bosforu, nastała bez żadnego wdania się admirała Roussin i żadnych dla Porty pogróżek; a to wszystko z nader prostej przyczyny, iż układy te przełożone zostały Porcie przez Ministra Rossyjskiego, 9*cią* dniami przez przybyciem Posła Francuskiego.

Tak więc nowe przeznaczenie eskadry rossyjskiej wskazaném zostało zawczasu, przez propozycye podane przez P. Butieniew w dniu 27 Stycznia (8 Lutego); stąd też minister ten nie wahał się bynajmniej względem drogi jakiej miał się trzymać, gdy 8 (20) Lutego z rana oddział flotty naszej zarzucił kotwice w Bujuk-déré. Pośpieszył on natychmiast s powtórzeniem tego, co powiedział był 27 Stycznia, «iż zdaje mu się przyzwoitą uczynić zadość chęciom Sułtana, przez zgodzenie się ażeby eskedra Cesarska zawinęła do portu Burgas, do czasu odebrania nowych roskazów J. C. M.»

W takiej też myśli wyrażał się Poseł Rossyjski w rozmowach z Jenerał-adjutantem Jego W. Sułtana Mushir-Ahmet-Paszą i Seraskierem Chozrew-paszą, gdy dwaj ci powiernicy Sułtana odwiedzili go 8 (20) Lutego, i potém 10 (22) tegoż miesiąca. W odpowiedzi otrzymał od nich uroczyste oświadczenie: *iż, pomimo nadziei że sprawy egypskie ukończą się pokojem i bez dalszego zawikłania, Sułtan, w każdym razie, liczy na wspaniałomyślnej pomocy* N. Cesarza.

W tymże czasie poseł francuski, chcąc ze swojej strony przekonać Portę o życzliwości rządu swojego ku interesom W. Sułtana, zobowiązał się nalegać na paszę Egypskiego o przyjęcie przełożonych mu przez Portę warunków pokoju. Jeśli krok ten otrzyma pożądany skutek, gabinet Cesarski pierwszy szczérze winszować mu tego będzie, gdyż wypadek takowy odpowiadałby najdoskonalej zamiarom, które stały się powodem tak poselstwa Jenerała Murawjew do Alexandryi, jak i wysłania eskadry rossyjskiej do Konstantynopola.

Lecz dopóki pasza egyptski nie przyjmie przełożonych mu warunków i dopóki ich najściślej nie wypełni, sama rostropność każe nie dowierzać szczérości obietnic Mehemeta Ali. Ostrożność tę bardziej jeszcze czyni potrzebną, i mocniej utwierdza nas w tém mniemaniu świeży postępek Ibrahima-paszy, który, gardząc własnemi nawet zapewnieniami, i otwarcie łamiąc obietnice dane Jenerał-porucznikowi Murawjew, ośmielił się na nowo rospocząć dalsze wojenne działania, złożył z urzędów wszystkie władze Ottomańskie w Smyrnie i opanował nawet miasta Magnezyą i Balikéres. A nadto, gdy cała armija egyptska przybiera postawę coraz bardziej zagrażającą spokojności stolicy państwa Ottomańskiego, Mehemet-Ali, ze swojej też strony posuwa z największym pośpiechem przygotowania wojenne, i zamyśla o przesłaniu dla Ibrahima paszy nowych posiłków.

Wiadomości te wprawiły Portę w mocną niespokojność i dały w jej oczach większą jeczcze cenę obecności rossyjskiej eskadry.

Po otrzymaniu tych wiadomości, które doszły tu 8 (20) Marca, Cesarz Jmć przesłał natychmiast Jenerał-Gubernatorowi Noworossyjskiemu, hrabi Woroncow roskaz, ażeby niezwłocznie wyprawił prygotowaną w Odessie eskadrę z wojskiem lądowém, pod eskortą części flotty zostającej pod dowodztwem Kontr-admirała Kumani. Wyprawa ta ruszyła rzeczywiście z miejsca 17 (29) Marca, o 6*ej* zrana. Z niecierpliwością oczekiwano przybycia jej w Konstantynopolu, i rząd turecki wydał już był należyte roskazy dla przygotowania jej zapasów żywności i wszelkich innych potrzeb. Tak więc wkrótce dostateczne siły będą mogły bronić stolicę państwa Ottomańskiego na przypadek potrzeby, lub wspierać wszczęte s paszą egyptskim układy.

Po uczynieniu tych wojennych rosporządzeń, Cesarz Jmć, chcąc przez uroczyste oznajmienie swoich zamiarów, położyć tamę dumnym zamiarom Mehemeta-Ali, roskazał ministrowi swojemu w Konstantynopolu urzędowie oświadczyć: iż eskadra i wojska lądowe wysłane na pomoc Sułtanowi, na wyraźne żądanie tego ostatniego monarchy, dopóty pozostaną na stanowisku, jakie wyznaczoném dla nich będzie, dopóki Ibrahim-pasza nie ustąpi s całej Azyi Mniejszej, dopóki nie przejdzie za górę Taurus i dopóki pasza egyptski nie podpisze podanych mu przez Portę warunków.

Skoro tylko dwojaki ten cel osiągnionym zostanie, J. C. M., według uczynionego uroczyście w dniu 17 Lutego oświadczenia, roskaże flocie i wojskom swoim do Rossyi wrócić.

Tłumaczenie memoryału Porty Ottomańskiej wręczonego 5 (17) Lutego 1833 r.

W skutek pomocy we flocie przez N. Cesarza Rossyjskiego W. Sułtanowi ofiarowanej i z żywą wdzięcznością przez J. S. M. przyjętej, ułożone zostały łącznie s P. Butieniew środki śpiesznego wykonania tej obietnicy, i przedsięwzięto nawet potrzebne ku temu kroki.

Zwracając atoli uwagę na obecny stan rzeczy, t. j. na powrot z Egyptu P. Jenerał Murawjew, posłanego tam s polecenia J. C. M., na uczynione jemu przez Mehemeta Ali przyrzeczenia, a razem i na wiadomości odebrane od od Ibrahima-paszy, który oznajmuje Porcie, iż zatrzyma się na miejscu, na którem się teraz znajduje i dalej nie podstąpi;—i, przypisując te wszystkie wypadki wpływowi zbawiennych zamiarów J. C. M., mamy sobie za powinność, oświadczyć najżywsze nasze dzięki i najgłębszą wdzięczność jaką jesteśmy przyjęci.

Tymczasem wszakże, we względzie żądanej pomocy, przedstawia nam się teraz nowa uwaga. Zaiste, nie trzeba zbyt rychło nabierać zbytecznej ufności w aktach strony przeciwnej, lecz, gdy się też zdarzyć mogło, że wykonanie bezwzględne i zbyt śpieszne wspomnionego środka ostrożności, obudziłoby niechęci i sprawiło ponowienie działań nieprzyjacielskich, postanowiono przeto, podług zdrowej polityki, nie odstępować zupełnie środka o którym rzecz idzie, lecz przedsięwziąść tajemne rosporządzenia ku uskutecznieniu jego w razie potrzeby.

Rosporządzenia te są następne: iżby flotta o której puszczenie się w podróż proszono, była zawsze w gotowości do wyruszenia, nie zdejmując się wszakże s kotwicy; iżby

czekała dalszych roskazów, i, żeby, gdy jéj zapotrzebują, mogła wypłynąć natychmiast i przybyć jak najrychléj.
Jeden lekki statek ma bez przerwy stać w Bujuk-déré, przed pałacem Rossyjskim, iżby téj flocie mógł w każdym razie zawieść potrzebne roskazy.
Wykonanie tych rozrządzeń należy do P. Ministra Rossyjskiego; w myśl zaś dobrych chęci, oświadczonych przez N. Cesarza, wypadałoby, dla uczynienia pomocy zupełną, przyjąć we względzie posiłków lądowych, plan podobny temu, jaki dla morskich skreślonym został, ażeby, w potrzebie, te posiłki znalazły się rzeczywiście pod ręką, i nie pozostały w tyle od odsieczy morskiej, we względzie s wego wpływu i skuteczności.
Niech więc to wojsko wystąpi do marszu natychmiast; niech idzie wzdłuż Dunaju; niech tam stoi w pogotowiu czekając na roskazy, które mu wprędce przeszle, stosownie do okoliczności, nasz przyjaciel, P. Minister Rossyjski, który będzie uwiadomionym jak się rzeczy mają; i nakoniec, niech P. Minister raczy wejść o tém w stosunki s P. Jenerałem Kisielew.
Taki to jest przedmiot niniejszego memoryału, który się przesyła P. Ministrowi Rossyjskiemu.

Memoryał podany Wysokiej Porcie przez Ministra Rossyjskiego $\frac{5}{17}$ Lutego 2833.

Dopiéro co otrzymałem memoryał oddany przez P. Reis-Effendi Drogmanowi Rossyjskiemu i śpieszę nań odpowiedzieć.
Oświadczenia wdzięczności, wynurzone przez W. Sułtana za szczerą przyjaźń któréj Cesarz Jmć dał mu dowody w poselstwie Jenerała Murawjew, i przez ofiarowanie posiłków morskich, będą, pewien tego jestem, mile przyjętemi przez Jego Cesarską Mość.
Nie omieszkam też uwiadomić Dwór Cesarski o modyfikacyach wymienionych we wspomnianym memoryale, we względzie żądanych przez Portę posiłków w wojsku lądowém rossyjskiem, s ponad Dunaju.
Co się zaś tyczy modyfikacyj wskazanych w memoryale, w przedmiocie wysłania eskadry z morza Czarnego, pośpieszę i o tych dać znać P. Admirałowi Greigh, przez pocztę rossyjską, mającą odejść w dniu jutrzejszym. Zawsze jednak powodowany wspaniałemi i życzliwemi zamiarami mojego dostojnego Władzcy, mam sobie za powinność, powtórzyć dziś uwagę, którą już miałem zaszczyt uczynić PP. Ministrom Ottomańskim, podczas mojej s Portą konferencyi w d. 27 Stycznia, a mianowicie: że na wyraźne żądanie P. Reis-Effendi, obwieszczone w imieniu Sułtana, jużem przed 10 lub 12 dniami pisał i lądem i morzem do P. Admirała Greigh, nalegając o wysłanie eskadry Cesarskiéj. Jeżeli statek rossyjski *Szyrokoj*, wyprawiony wtedy do Sewastopola, śpiesznie podróż swą odbył, eskadra wkrótce potém mogła była wypłynąć s tego portu. Owoż przypuszczając że się tak stało, do prawdy jest podobną, iż eskadra Cesarska lada chwila ukaże się u wejścia Bosforu. Powinienem więc zwrócić uwagę Wysokiéj Porty na tę okoliczność, prosząc, aby mi niezwłocznie dała wiedzieć: jakie będą w tym razie chęci Jego Wysokości Sułtana, ażeby można było dalsze przedsięwziąść kroki. Uwaga ta tym jest istotniejszą, że w niniejszéj roku porze eskadra Cesarska nie może pozostać na manewrach w pełném morzu, nie narażając się na wielkie niebespieczeństwo. Muszę nakoniec przypomnieć Panu Reis-Effendi, że w téj chwili nie mam w rozrządzeniu ani statku parowego, ani lekkiego statku, którybym mógł w razie potrzeby posłać na czarne morze.

— Reskryptem Cesarskim z d. 17 b. m. prezydujący w Petersburskim Ewangelickim Konsystorzu Rz. S. St. *Pezzarovius*, mianowany kawalerem orderu Ś. Stanisława 1 klassy.

Ukazy Cesarskie *do Rządz. Senatu.*

21 *Lutego b. r.* Z nadaniem nowych prawideł dla odbywania rozgraniczenia majątków ziemskich na półwyspie Krymskim. — *tegoż dnia.* Symferopolska graniczna kommisya ma się odtąd nazywać Taurycką. Obok tego przenosi się ona do Odessy, gdzie będzie odtąd oddziałem tameczn'éj Izby Cywilnej i wyroki jéj ulegać mają appelacyi do Granicznego Depart. Rządz. Senatu.
2 *b. m.* Zarządzający tymczasową Kommisyą wydziału artyleryi i inżeneryi w Kontroli Państwa Rzecz. R. Stanu *Roznatowski*, ma zarządzać tymczasową kommisyą rachunkowości wydziału cywilnego; na miejsce jego postępuje Ober-kontroler pierwszej s tych dwóch Kommisyi 6 klas. *Kamieński*, który przytém otrzymuje rangę 5 klassy.
5 *b. m.* Członek głównego szkół rządu Rzecz. Radca Stanu xiążę *Szirinski-Szichmatow* otrzymuje uwolnienie od obowiązków Prezesa komitetu Cenzury Zagranicznej i ma zarządzać Departamentem Oświecenia, z zachowaniem dawniéj udzielonej mu pensyi 4000 r. przy pensyi przeznaczonej etatem dla Dyrektora tegoż Departamentu.
8 *b. m.* Senator Radca Tajny xiążę *Lubomirski*, na własną prośbę, s powodu słabości zdrowia, otrzymuje uwolnienie od służby.
9 *b. m.* Sprawujący obow. koniuszego Dworu, Rzecz. R. St. *Czertkow*, mianowany Członkiem komitetu ustanowionego dla nadzoru nad końskiemi stadami.
10 *b. m.* Zostający przy Wojennym Jenerał-Gubernatorze Moskiewskim, do szczególnych poleceń, Pawłogradzkiego pułku huzarów pułkownik *Tatyzin* przechodzi do służby cywilnej w stopniu Rzecz. Radcy Stanu.
tegoż dnia. Orenburski Wice-gubernator Radca Stanu *Bezobrazow* otrzymuje w darze 3,000 dziesięcin ziemi w jednéj z Wielkorossyjskich gubernij, podług własnego wyboru.
tegoż dnia. Z liczby wybranych przez szlachtę kandydatów, Prezydentem Izby Cywilnej Wołyńskiej mianowany zostaje były członek komisyi Edukacyjnej Wołyńskiej Romuald *Stecki*.
11 *b. m.* Bibliotekarz Cesarskiej publicznej biblioteki Radca Stanu *Krasowski* mianowany Prezydentem Komitetu Cenzury Zagranicznéj, z zachowaniem pobieranych za dawne zasługi 2700 r. prócz pensyi etatem przeznaczonej.
15 *b. m.* Rządzca kancelaryi Wojennego gubernatora Kijowskiego, generał-gubernatora Podolskiego i Wołyńskiego, Jenerał-adjutanta Lewaszowa, Radca Dworu *Karcow*, za gorliwą służbę i pracowitość podniesionym zostaje do stopnia Radcy Kollegijalnego.
16 *b. m.* Takąż rangę otrzymuje za gorliwą służbę Rządca kancelaryi Ministra Oświecenia R. Dworu *Nowosilski*.
18 *b. m.* «Przychylając się do prośby Ministra Oświe«cenia narodowego, Jenerała piechoty xięcia *Lieven*, Naj«łaskawiej uwalniamy go, s powodu słabości zdrowia, od «zarządu tém Ministerstwem, zostawując Członkiem Rady Państwa.»

*

21 *b. m.* «S powodu uwolnienia Jenerała piechoty xcia «*Lieven* od zarządu Ministerstwem Oświecenia narodowego, «roskazujemy Radcy Tajnemu *Uwarow*, z urzędu To-«warzysza Ministra, wejść w prawa i obowiązki Ministra Oświecenia Narodowego.»

— Przez Ukaz Cesarski do Kapituły orderów, mianowani kawalerami orderów: Ś. Włodzimierza 3 klas. 24 Lutego b. r. Radcy Stanu, Naczelnicy celnych okręgów: Jurborskiego, *Spirydow* i Odeskiego, *Bołogowskoj*—tegoż orderu 4 klassy, Dyrektor szkół Mohylewskiej gubernii Radca Dworu *Garstowski*—Ś. Anny 2 klassy s koroną: 11 b. m. Dowodzca Modlińskiej komendy inżenierów pułkownik *Pawłowski* i Dowodzca takiejże komendy Warszawskiej podpułkownik polowych inżenierów *Engbricht* — tegoż orderu 2 klassy: 9 b. m. Starszy Doktor szpitalu Wojennego Kijowskiego Radca Stanu *Kozakowski*—Ś. Stanisława 3 klassy: 10 b. m. Zostający przy J. C. M. Następcy Tronu, Cesarzewiczu i Wielkim Xiążęciu Alexandrze Miłołajewiczu Nauczyciele: Akademik *Trinius*, Radca Stanu *Pletniew* i Assesor Kollegialny *Reinholdt*.

— Reskryptem z d. 1 b. m. danym na imię Rzeczywistego Radcy Tajnego *Kusznikow*, N. Pan raczył wynurzyć szczególne Swe zadowolenie jemu, jako Prezesowi Kommisyi próśb, i członkom tejże kommisyi, za spieszne odsądzenie wielkiej liczby spraw weszłych do niej w roku upłynionym.

— N. Cesarz Jmć raczył roskazać znajdującemu się przy Departamencie dóbr Rodziny Cesarskiej Rzecz. Radcy Stanu Szambelanowi xciu *Golicyn*, zostawać przy P. Jenerał-gubernatorze Noworossyjskim i Bessarabskim, dla szczególnych poleceń.

Ukazy Rządzącego Senatu 1) 22 *Lutego*. (z ogóln. zgrom. Departamentów Moskiewskich) O nieprzyjmowaniu do żadnej służby rządowej i niedopuszczaniu do wyborów szlacheckich byłego Niżegorodzkiego gubernijalnego Marszałka, Rzeczywistego Szambelana xięcia *Gruzińskiego*, za różne prawu przeciwne postępki, jakoto: utrzymywanie wielkiej liczby zbiegłych włościan i t. p. — 2) 13 *b. m.* (s 1 Depart.) Z ogłoszeniem nowych prawideł i etatów zarządu Cesarskich stad wojskowych — 3) 15 *b. m.* (z ogóln. zgrom. trzech pierwszych Depart.) Z rozwiązaniem, że włościanie skarbowi i mieszczanie nie mają prawa iść za swemi żonami, zesłanemi za występki, na Syberyą—4) 20 *b. m.* (s 1 Depart.) Z ogłoszeniem zatwierdzonego przez N. Cesarza herbu, nadanego prowincyj Ormiańskiej. Herb ten jest następny: w polu niebieskiém śnieżny wierzchołek góry Ararat, wśrod srebrzystych obłoków; na nim stoi arka Noego, całkiem złota; w dolnej części tarcza rozdziela się na dwie połowy, s których na prawej, w czerwoném polu starożytna korona Królow Ormiańskich, złota, ze srebrną gwiazdą, sadzona perłami; podszewka i zawiąska niebieskie; na lewej, cerkiew Eczmiadzyńska, całkiem srebrna, kopuły i krzyże złote. W górnym przedziale herbu, w złotem polu, orzeł rossyjski, obejmujący i trzymający tarcze i oba dolne przedziały tarczy ogólnej. Nad herbem korona Cesarska. — 5) *tegoż dnia.* (s tegoż Dep.) O tymczasowem urządzeniu Instytutu wychowania dzieci szlacheckich w Moskwie — 6) *tegoż dnia.* (s tegoż Depart.) Z ogłoszeniem etatu sadu handlowego w Moskwie. 7) 22 *b. m.* Z ogłoszeniem tymczasowego etatu Audytoryatskiego Departamentu w Ministerstwie wojny — Etat ten zajmuje w ogóle 52 osoby a wydatku 76,090 rubli—8) *tegoż dnia.* (s tegoż Dep.) Z objaśnieniem że zatwierdzone przez N. Cesarza w d. 16 Lutego 1823 r. Zdanie Rady Państwa o prawidłach rozdzielania rodzin włościan skarbowych, dla wypełnienia rekrutszczyzny, nie zostały zniesione przez nową o naborze rekrutów Ustawę. *(G. S.)*

— W 1*m* Numerze Dziennika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z roku bieżącego, pomieszczona jest następna wiadomość o liczbie dzieci podrzuconych przez ciąg ostatnich lat dziesięciu w dwóch, w Cesarstwie istniejących, zakładach wychowania podrzutków:

1) W Petersburskim:

	Płci męs.	Płci żeń.	W ogóle.
W roku 1822.	1,456.	1,552.	3,008.
— — 1823.	1,860.	1,917.	3,777.
— — 1824.	1,875.	1,926.	3,801.
— — 1825.	1,984.	2,085.	4,069.
— — 1826.	2,015.	2,059.	4,074.
— — 1827.	1,977.	2,050.	4,027.
— — 1828.	2,013.	2,081.	4,094.
— — 1829.	1,938.	2,059.	3,997.
— — 1830.	2,021.	2,096.	4,117.
— — 1831.	2,083.	2,067.	4,150.
W przeciąga lat dziesięciu	19,222.	19,892.	39,114.

W przeciągu tychże 10 lat umarło: dzieci płci męskiej 16.049, żeńskiej 15,730, w ogóle 31,779. W końcu 1831 roku było w zakładzie: płci m. 6,065, płci żeńskiej 7,696, w ogóle 13,761 dzieci.

Wydatki na utrzymanie przez lat 10 Domu podrzutków, wyniosły 17,052,902 rub. 79 kop.

2) W Moskiewskim:

	Płci męs.	Płci żeń.	W ogóle.
W roku 1822.	2,227.	2,377.	4,604.
— — 1823.	2,277.	2,377.	4,701.
— — 1824.	2,623.	2,609.	5,232.
— — 1825.	2,765.	2,872.	5,637.
— — 1826.	2,691.	2,879.	5,570.
— — 1827.	2,741.	2,996.	5,737.
— — 1828.	2,564.	2,527.	5,091.
— — 1829.	2,630.	2,704.	5,334.
— — 1830.	2,429.	2,567.	4,996.
— — 1831.	2,629.	3,018.	5,647.
W ogóle, w przeciągu lat dziesięciu	25,576.	26,973.	52,549.

W ciągu tychże lat 10, umarło dzieci: płci męskiej 17,434, płci żeńskiej 17,279, w ogóle 34,713. W końcu 1831 roku było w zakładzie dzieci: płci męskiej 10,885, żeńskiej 12,903, w ogóle 23,788. Wydatki na utrzymanie zakładu, w dziesięciu leciech, wyniosły 17,223,993 r. 55⅔ kop.

— Podług tegoż Dziennika liczba ślubów rozwiązanych w 1831 roku w Rossyi między osobami wyznania Grekorossyjskiego, wynosiła w ogóle 210. Liczba ta, ze względu na przyczyny prawne, dzieli się następnie: S powodu niezdolności 2, cudzołostwa 6, ucieczki i niewiadomego pobytu 103, zesłania na Syberyą 69, zawarcia ślubów pod życiem osób, s któremi takowe śluby przedtém były zawarte, 25, pokrewieństwa i lat niezupełnych 4, s

powodu zaślubienia przez popa s sekty odszczepieńców (раскольниковъ) 1.

— Do Petersburga przybyli: 22 b. m. s Tuły, zostający w obowiąsku Ochmistrza Dworu xżę *Gagarin;* z Nowgorodu, Dowodzący oddzielnym grenadyerów Jener.-porucznik *Nabokow.* *(G. P.)*

Wiadomości zagraniczne.

Londyn 22 *Marca.* 15*go* izba niższa zamieniła się w komitet dla roztrząsania bilu o uśmierzeniu rozruchów w Irlandyi. P. O'Connel jeszcze raz nalegał o przerobienie pierwszego artykułu, żądając, ażeby lord namiestnik nie mógł zabraniać zgromadzeń mających jedynie na celu układanie prośb do Króla lub parlamentu. Lecz poprawa ta, po dość długich rozprawach odrzuconą została większością 246 głosów przeciw 85; pierwsze trzy artykuły bilu kolejno przyjęto.

18*go* P. Cobbet powstawał przeciw prośbom o nadanie praw politycznych żydom, i skłaniał izbę, ażeby nie dała się uwieść wspaniałości swojej, i nie użyczała przywilejów służących chrzecijanom, tym, którzy najgrawają się s Chrystusa. Tenże P. Cobbet mówił jeszcze przeciw podanéj przez P. Marshall prośbie mieszkańców miasta Leeds, podpisanej przez 18,000 osób, o zniesienie niewoli. Dowodził, iż negrowie w osadach daleko lepiej odziani są i żywieni, aniżeli klassa robotników w Anglii, i, że sądzi, iż parlament ma w tym przedmiocie zupełnie fałszywe wyobrażenia. Następnie wrócono znowu do rospraw o uśmierzeniu rozruchów w Irlandyi, i wzięto pod rozwagę 4*ty* artykuł bilu. P. O'Connell w długiej mowie powstawał przeciw całemu temu prawu. Czynił uwagę, że i sami nawet członkowie parlamentu nie są od niego wyjęci, i, że ministrowie będą mogli chwytać tych, których się im będzie zdawało i wyprawiać do Botany-Bay. Główną pobudką jego oporu jest zdanie, jakoby za pomocą tego bilu chciano zaprowadzić despotyzm wojenny naprzód w Irlandyi, następnie zaś i w Anglii. Pomimo tego odrzucono znaczną większością kilka popraw P. Lambert i jednę samego P. O'Connel, i przyjęto artykuły: czwarty, piąty, szósty, siódmy i ósmy. Posiedzenie zamkniętém zostało o 3*ej* s północy. Że bil o rozruchach ma ogółem artykułów 41, stąd wnosić można, że rosprawy jeszcze się długo pociągną.

— Statki parowe krążące pomiędzy Angliją a Irlandyą przewiozły tam w przeciągu ostatniego tygodnia nader znaczną ilość gotowych pieniędzy a szczególniej złota, dla zaopatrzenia w nie banki Irlandzkie, które zmuszonemi zostały przez brak gotowki do zupełnego wstrzymania wypłat. Sam bank Angielski wyprawił jak powiadają w souverenach 250,000 f.

— Rzemieślnicy londyńscy zebrali się byli 10 b. m. na jednym s placów publicznych, i jednomyślnie na zgromadzeniu swojém uchwalili rozmaite środki przeciw bilowi o uśmierzeniu rozruchów w Irlandyi.

Paryż 21 *Marca.* W izbie deputowanych 14 b. m. słuchano raportu Komissyi, wyznaczonej na rozbiór projektu prawa, żądającego 1,500,000 fr. na wydatki tajemne ministerstwa spraw wewnętrznych, i przyjęto go dopiero ograniczywszy summę tę do 1,200,000 fr. Następnie wrócono do rospraw o budżecie ministerstwa handlu i prac publicznych, i uchwalono wydatki następujące: na utrzymywanie w Paryżu gmachów i budowli do powszechnego użytku służących 500,000 fr.; na nową salę posiedzeń izby deputowanych 500,000 fr.; na dokończenie robot około więzień głównych 600,000 fr.; na prace powszechnej użyteczności po departamentach 300,000 fr.; na zakłady naukowe 105,000 fr.; na zachęcanie nauk i sztuk pięknych 234,000 fr.; z dodaniem do nich przez samę izbę jeszcze 66,000 fr.; na stada końskie i nagrody dobrego ich chowu 1,500,000 fr.; na szkoły weterynaryi i zachęcanie rolnictwa 410,000 fr.

— 15*go* Przed przystąpieniem do zwykłych zajęć i s powodu opóźniania się członków w przybywaniu na posiedzenia w oznaczonej godzinie, P. Dupin złożył izbie raport o tém co dotąd zrobiła, a co jeszcze ma przed sobą do zrobienia. Ogółem przedstawiono dotąd izbie 60 projektów rozmaitych praw; s tych, wysłuchano już raportów komissyi o 40*stu;* odrzucono lub przyjęto 27; 13 raportów oczekuje jeszcze rospraw, a o 20 projektach wcale nie było jeszcze raportów.

W 27 raportach o ktorych izba już wyrzekła, znajdują się dwa szczególniej prawa wielkiej wagi: prawo wewnętrznej organizacyi departamentów, i prawo o wywłaszczeniu; następnie budżeta pięciu ministerstw, jedno prawo o dodatkowej summie na wydatki i 10 praw innych w tymże przedmiocie, którémi izba uchwaliła ogółem wydatków na summę 58,000,000 fr.

Otoż więc pozostaje jeszcze do rostrząśnienia 14 praw o których przygotowano już raporta i 20 o których raportów niemasz. A przy tak opieszałym biegu spraw, wszystkie soboty są jeszcze poświęcone na słuchanie prośb lub drobnostek, które na sześciu dniach posiedzeń jeden całkowicie ujmują. A nawet na posiedzeniach zwyczajnych, któreby powinny zaczynać się o 1*ej* a kończyć o 6*ej*, zaledwie zgromadzają się o 2*ej*, a o 5*ej* roschodzą. Takimci to sposobem traci się nieustannie czas, i sessya mocno będzie musiała przedłużyć się. — Po P. Dupin mowili w tymże przedmiocie PP. Verollot i Fulchiron, i na wniosek pierwszego uchwalono, ażeby izba zgromadzała się odtąd o 12, i ażeby o 1*ej* czytany był spis członków.

Wrócono znowu do rospraw o budżecie ministerstwa handlu i przyjęto kolejno wydatki następujące: na handel i rękodzieła 380,000 fr.; na zakłady zdrowia 50,000 fr.; na zachęcanie rybołowstwa morskiego 3,000,000 fr.; na miary i wagi 720,000 fr.; na zakłady dobroczynne 473,000 fr.; na zapomogi dla osadników 1,000,000 fr.; na rozmaite inne zapomogi 426,000 fr.; na szczególne prace w stolicy 801,000 fr.; na zapomogi teatrów Królewskich i kass pensyonaryuszów akademii Królewskiej i Konserwatoryum muzycznego 1,300,000 fr.

— 18*go* ciągnęły się dalej i ukończyły rosprawy o budżecie ministerstwa handlu i prac publicznych. Przyjęto kolejno wydatki następujące: dodatku do rozmaitych kosztów 11,317,987, z ujęciem s tej summy 166,000 fr. na płacy prefektów i 62,800 fr. na płacy sekretarzy jeneralnych, których radzono przywrócić; na wydatki niestałe, właściwe każdemu departamentowi 24,522,306 fr.; na zasiłki w przypadkach nagłej potrzeby dla tychże departamentów 859,376 fr.; na wydatki nadzwyczajne do powszechnego użytku służące, o których w każdym departamencie stanowi rada jeneralna 14,200,000 fr.; na zapomogi po departamentach pogorzelcom i t. p. 1,886,331

fr.; na nowe roboty około dróg w departamentach zachodnich 400,000 fr.

— Królowa Jmć s xiążętami Nemours, Joinville i xiężniczniczką Maryą, przybyli tu z Bruxelli 19 b. m.

— Tegož dnia wrócił tu Wiednia marszałek Maison.

— 20 b. m. wrócił z podróży swojej do Włoch jenerał Sebastiani. Pobyt w tym kraju przywrócił mu zupełnie zdrowie i siły.

— Według listów z Algeru, xżę Rovigo uderzony został znowu apoplexyą, i, nie będąc w stanie dłużej tam bawić, powrócił do Francyi. Wylądował już on w Tulonie.

— Sprawa o zamach na życie królewskie w d. 19 Listopada z. r. przez strzelenie na moście s pistoletu, ukończoną została 19 b. m. uwolnieniem obu oskarżonych PP. Bergeron i Benoit od winy. W skutek tego wypuszczono ich też niezwłocznie na wolność. W przyszłym numerze Tygodnika damy czytelnikom naszym ciekawe szczegóły tego posiedzenia. sądu d'assises, i wyjątki z mowy obrońców oskarżonych.

— Wiadomo iż we Francyi wszystkie koszta przewodu sądowego osób które uwalniane bywają od winy, spadają na rachunek rządu, jeśli sprawa wszczętą zosła na żądanie prokuratora królewskiego. Owoż, jedna z gazet paryskich czyni uwagę, że koszta sprawy osób uwięzionych na statku *Carlo Alberto*, zwiększone ogromnemi wydatkami na przewożenie z miejsca na miejsce świadków, wyniosły przeszło 800,000 fr.

— Otworzono tu właśnie składkę w celu zachowania P. Lafitte własności jego hotelu, który, jak wiadomo, przeznaczony został na przedaż. Między innemi P. Dupin starszy podpisał na 3,000 fr.; bankier zaś Aguado, przesłał utworzonemu na ten cel komitetowi, gotowką 100,000 fr. Trudno zdaje się znaleść kraju, w którymby osoby prywatne okazywały taką wdzięczność i szacunek ku byłemu, podupadłemu na majątku ministrowi. P. Dupin w liście przy którym mu pieniądze przesłał dodaje: iż gdyby każdy z jego dłużników dał na składkę chociaż po jednym obolu, możnaby nie tylko wykupić hotel, lecz wybudować mu nowy pałac, piękniejszy od Luwru.

Madryt 15 *Marca*. Gazeta tutejsza ogłasza następujący dekret Królewski z d. 13 b. m., wydany do prezydenta rady ministrów:

«Gdy Król Jmć Portugalii, możny moj siostrzeniec, oświadczył mi w liście z d. 23 Lutego b. r. z Braga, najżywszą chęć ażeby najukochańsza moja siestrzenica a jego siostra, xczka Beyra, wróconą została na łono rodziny, s powodu, iż ożenienie się syna jego Infanta Don Sebastiana, zniosło opiekę która stała się była przyczyną wyprawienia xczki Beyra i jej pobytu w Hiszpanii,—chętnie się zgodziłem na tak słuszne żądanie; i, sama też xczka Beyra, zezwoliwszy na przedsięwzięcie tej podróży, wyznaczyła na dzień wyjazdu 16 b. m. Towarzyszyć jej będą: ukochany brat moj, Infant Don Carlos z Infantem Don Sebastianem, którzy prosili mię o pozwolenie oddalenia się z rodzinami swojemi z Madrytu, na dwa miesiące. Oznajmuję wam o tem, ażebyście znieśli się w tym przedmiocie z należnemi władzami, dla przedsięwzięcia wszelkich środków, jakich wymagać może bespieczeństwo tak dostojnych podróżujących; i zabraniam, jak podczas wyjazdu mojego do Katalonii, ażeby na drodze ich nie robiono niczego, coby mogło być uciążliwem dla mieszkańców.»

Lizbona 2 *Marca*. Roskazem dziennym do czynnej armii z d. 24 z. m. Don Miguel oznajmił jej, iż ze względu na słaby stan zdrowia wice-hrabi Santa Martha, uwolnił go od naczelnego dowodztwa nad wojskami swojemi, które porucza s tego powodu dotychczasowemu ministrowi wojny, radcy stanu, hrabi San Lorenzo. W obowiązkach ministra zastępować go będzie, do powrotu, honorowy radca stanu, jenerał-porucznik i naczelnik głównego sztabu hrabia Barbacena.

— Czytamy w gazecie lizbońskiej z d. 1 b. m. «Oblężenie Oporto codnia staje się ścisleyszém, i bateryе królewskie ogniem swoim przyprawują powstańców o wielkie klęski. Wszystkie okręty kuszące o zbliżenie się do brzegów i wylądowanie zasiłków, narażają się na nieuchronną zgubę. Przed kilką właśnie dniami widziano na skałach podle Cabadello, szczątki jednego rozbitego okrętu, i wyrzucone na brzeg trupy. Twierdzą też, iż około Villa de Conde powstańcy utracili podobnież jeden statek parowy, działaniem burzy i ognia naszych bateryj. Nadewszystko zamek Cabadello jest postrachem rokoszan, gdy działa jego zamiatają w kierunku Foz całą przestrzeń aż do brzegów morskich. Z niemniejszą też gorliwością i skutkiem działają bateryje królewskie usypane ze strony północnej.»

«Choroby ciągle grassują w samém Oporto, gdzie co dnia umiera do 15 osób. Skupienie się tylu razem nieszczęść, przyprowadza do ostatniej rospaczy nieszczęśliwych mieszkańców tego miasta.

— Poźniejsze listy z Lizbony, dochodzące 5 Marca mówią o walnej jakiejś bitwie, która jakoby stoczoną została pod Oporto 4 t. m. a o której żadnych jeszcze nie wiedziano szczegołów, otrzymawszy jedynie doniesienie o jej zajściu drogą telegraficzną.

(J. S. P.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

— Rzeźbiarz Tomasz Ritchie, w Edinburgu, kończy właśnie posąg Walter-Scotta, który powszechne ściąga podziwienie. Sławny ten pisarz wystawionym jest w todze adwokata, ze zwojem papierów w ręku. Rysy jego twarzy uderzają nadzwyczajném podobieństwem.

— W Manchester spuszczono ostatniemi dniami z warstatu nowy statek parowy całkiem z żelaza, przeznaczony do żeglugi pomiędzy Ostendą i Bruges. Nazwisko jego jest *Królowa Belgów*. Ma 73 stóp dlugości na 14 szerokości i 9 wysokości. Podobne statki używane są od lat dwóch z największym pożytkiem do żeglugi po kanałach szkockich, i *Królowa Belgów* podobnież zamowiona została dla żeglugi po kanałach wewnętrznych, przez kompanią która się w tym celu zawiązała, i na której czele znajduje się sam Król Leopold.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 2-го7 Марта, 1833. *Ценсоръ О. Сенковскiй.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.